

KAITSEMINISTEERIUM

MTÜ Looduse ja Inimeste Eest

mtu.loodus@gmail.com

Teie: 11.06.2025 nr [Saatja reg nr]

Meie: 26.06.2025 nr 2-2/25/43-2

Selgitustaotlus tuuleelektrijaamade (TEJ) planeerimise, projekteerimise ja ehitamise mõjude kohta.

Olete pöördunud Kaitseministeeriumi poole küsimustega seoses tuuleelektrijaamade mõjudega riigikaitseliste eelhoiatussüsteemidele, eelkõige mere- ja õhuseirele.

Kaitseministeerium peab vajalikuks märkida, et elektrituulikute ja tuuleparkide (edaspidi TEJ) mõjude hindamisel arvestab ministeerium ainult nende mõjudega, mis võivad avaldada mõju riigikaitseliste süsteemidele ja tugineb oma seisukoha kujundamisel kaitseministri 26.06.2015 määrusele nr 16 „Riigikaitseliste ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitseliste ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta“ (edaspidi määrus nr 16), mille § 4, 6 ja 6¹ kohaselt ei tohi ehitise püstitamine vähendada radarite (nii mere- kui õhuseire-), raadioseadmete ja raadiosüsteemide töövõimet.

Allpool esitab Kaitseministeerium vastused teie küsimustele oma pädevuse piires:

1. **Kuidas garanteeritakse EV julgeolek? Arvestades meie idanaabri ambitsioone, tekitab küsimusi Eesti kaitsevõime vabatahtlik ja laiaulatuslik nõrgendamine, samas kui Rootsi Kuningriik on turvakaalutlustel peatanud kõik merealadele planeeritud TEJ arendused, viidates julgeolekuriskile.** Kaitseministeerium on tutvunud Rootsi seisukohaga seirevõimekuse tagamise osas ja on nõus Rootsi aruandes esitatud järeldustega. Ministeerium on juba ammu välja selgitanud TEJ negatiivse mõju eespool nimetatud riigikaitseliste ehitistele. Seetõttu oli välistatud TEJ ehitamine piirkondadesse ja aladele, kus TEJ rajamine võiks oluliselt mõjutada riigikaitseliste ehitisi. Kaitseministeerium ei ole samuti andnud Eesti mereala planeerimise käigus kooskõlastusi nendele avamere tuuleparkidele või nende osadele, mis ministeeriumi hinnangul võiksid avaldada negatiivset mõju riigikaitseliste ehitistele. Tänapäevaks on nii Eesti mandriosas kui ka merealal TEJ arendamiseks avatud ala oluliselt suurenenud või suureneb tänu kompensatsioonimeetmete rakendamisele, st tänu täiendavate seire- ja raadiosüsteemide vahendite hankimisele ning vajaliku taristu ehitamisele.

2. **Kas TEJ tekitatud HF- ja VHF-raadioside häiringuid on võimalik kompenseerida seiresüsteemide potentsiaalsete leevendusmeetmetega?** Kaitseministeerium analüüsib oma pädevuse piires TEJ mõju raadioseadmetele, nimelt statsionaarselt paigaldatud raadiolinkidele, vastavalt määruses nr 16 välja toodud kriteeriumitele. Kui ministeeriumi hinnangul häirib kavandatav TEJ kahe raadiolinki vahelist sidet, nõuab ta elektrituuliku asukoha muutmist. Leevendusmeetmetena kasutusele võetavad mere- ja õhuseireradarid töötavad UHF ja SHF raadiosagedustel. Nende radarite mõju leevendamist HF- ja VHF-raadiosidele ei ole uuritud, kuna seda pole peetud otstarbekaks.

3. **Kas TEJ paigutamisega mere aladele väheneb Rootsi Kuningriigi territoriaalvetes allvee- ja pealveelaevade avastamise ja allveeseire võimekus?** Rootsi Kuningriik ei ole teatanud, et Eesti mereala planeeringuga kavandatavad meretuulepargid vähendaksid mingil määral Rootsi territoriaalvetes asuvate laevade tuvastamisvõimet. Vastavalt piiriülese keskkonnamõju hindamise (Espoo) konventsioonile tuleb informeerida mõjutatud pooli kavandatud tegevusest (sh tuuleelektrijaamade rajamisest), mis võib esile kutsuda olulist kahjulikku piiriülest keskkonnamõju. Eesti Kaitseministeerium on alati saanud selliseid teavitusi ja usub, et teavitusi saab ka Rootsi Kaitseministeerium või vastavate hinnangute andmise eest vastutav riigikaitsealine asutus.

4. **Kas lisaradarite paigaldamisega kompenseeritakse TEJ põhjustatud raadiohäired AIS signaalidele ning merepääste sagedustel avarii- või merehätta sattunud laevade päästeoperatsioonide läbiviimine?** Mereseiradarid on sisuliselt primaarradarid, mille peamine eesmärk on vastuvõetud radarisignaali töötlemise alusel laevade ja madalatel kõrgustel lendavate objektide avastamine, asukoha ja kiiruse määramine ning mereseirepildi edastamine kasutajatele, kes vastavalt vajadustele saavad siduda objekti täpse asukoha muude nt AIS andmetega. Radarid töötavad SHF sagedustel ja ei ole mõeldud AIS signaalide ega merepääste raadioside (mõlemad töötavad VHF sagedustel) kvaliteedi parandamiseks.

5. **Kas TEJ töötamisel ei häirita laevade navigatsiooni GPS-seadmete kasutamist ning TALLINN FIR lennuliikluse alas raadiomajakate suunamääramise signaale ning militaar- ja tsiviillennukite GPS navigeerimistäpsust?** Esitatud küsimusele vastamiseks palume pöörduda Transpordiameti poole, kes vastutab meresõidu- ja lennuliikluse korraldamise ning ohutuse eest. Kaitseministeeriumil puudub teave sellest, et TEJ oleks vähendanud sõjalaeva või -lennuki GPS-signaali täpsust. Kuigi ministeerium ei saa välistada, et GPS navigeerimine võib olla raskendatud TEJ vahetus läheduses või selle sees.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mikk Raud
Innovatsiooni osakonna juhataja kohusetäitja

Paul Kunimägi
Paul.Kunimagi@kaitseministeerium.ee